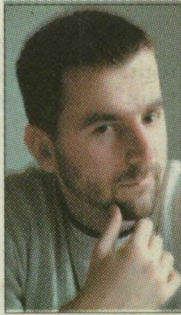

Hétfőn kezdődik az új Koltai-film forgatása Csongrádon

Greco Krisztiánnak fut a vonata

Egy vonat kisiklásával kezdődik Koltai Róbert új, *Megy a gőzös* című mozijának története – árulta el lapunknak a film írója, lapunk korábbi tárcaszerzője, Greco Krisztián (képünkön). A szegedi és csongrádi gyökerekkel is rendelkező fiatalember a színész-rendezővel együtt három éve dolgozik a forgatókönyvön, ami két világ találkozásából adódó konfliktusokra, helyzetkomikumokra épül. A hétfőn kezdődő csongrádi forgatáson pár napig jelen lesz Krisztián, de utána nem szeretne láb alatt lenni.

Augusztus derekán még regényt írt Berlinben, a minap rádiókritikát fogalmazott, hét végén kortárs szerzőkkel találkozik a Balatonnál, jövő héten pedig Csongrádon veszi szemügyre a *Megy a gőzös* című Koltai-film forgatási munkálatait Greco Krisztián. – Csak pár napot töltök ott, a forgatókönyvíró ilyenkor ugyanis már láb alatt van – mondta érdeklődésünkre a csongrádi gimnáziumban végzett fiatal író, aki szerint ha később szükség lesz fantáziájára, mondjuk egy hiányzó dialógus erejéig, távmunkában is ki tudja elégíteni a rendező igényeit. Abban ugyanis van tapasztalata, hiszen forgatókönyvíróként mást sem csinál három éve.

– A Pletykaanyu megjelenése után kerestek meg Koltai Róbert és fia, P. Koltai Gábor, hogy lenne-e kedvem számukra forgatókönyvet írni – emlékezett a kezdetekre Krisztián. – Nekem már a találkozás előtt megfordult a fejemben, hogy belekóstolok ebbe a műfajba, de mivel még csak egy rendezői probléma fel-tárájáról szól a forgatókönyv-írás, filmkészítők nélkül nehéz lett volna képekben bemutatni a magam elképzeléseit. A kiindulópont az volt, hogy az Indul a bakterházzal rokon szellemiségű, hasonló lendületű, mégis egyedi, népi környezetben játszódó komédiát alkossunk, amelyben a figurák útja kidolgozottabb, mint a korábbi remekműben. A Rideg Sándor regényéből készült filmben ugyanis nincs átívelő történet, kalandok, vicces snittetek, anekdoták nevetettek meg a nézőt, az egyetlen összekötő kapocs a fiú, Reghős Bendegúz.

A történet első vázlata 2003-ban készült el, azóta pedig megszámlálhatatlan beszélgeté-

sen, útkeresésen, vitán és kompromisszumkötésen vannak túl a szerzők, Koltai és Greco, akik közösen jegyzik a forgatókönyvet. – Egy vonat kisiklásához köthető a történet – folytatta Krisztián. – Lehet, hogy az Indul a bakterház is szerepet játszott abban, hogy a vasúti környezet szolgáltatja a háttérrel, de az sokkal fontosabb volt, hogy a 20-as, 30-as években, amikor a film játszódik, a falubeliek számára kizárólag a vasút volt a kapocs a kívülvilág felé. Az, hogy a szerelvény letér a sínről, két világ találkozását vonja maga után, amelynek konfliktusai, helyzetkomikumai meghatározzák a történet lényegét.

A fiatal író elmondta, hogy a forgatási helyszín kiválasztásánál valóban sokat nyomott a latba Balogh György, a Tüskevár rendezőjének Csongrádról alkotott véleménye, amit ő – némi lobbierőként – csak meg erősíteni tudott. Hozzátette, nagyon kíváncsi arra, hogyan sikerül átalakítani a vasútállomás környékét, abban pedig biztos, hogy a csongrádiak számára nagy öröm lesz viszontlátni a vázsnon a város jellegzetes épületeit, utcáit.

BÍRÓ DÁNIEL

HASUTASOK SZÖKE ANDRÁSSAL

Már forgatják a Szentesről elszármazott Szöke András filmjét, amelynek forgatókönyvét szintén Greco Krisztián írta. A Taliándörögön készülő Hasutasok című film producere Sándor Pál. A szerző a forgatókönyvírás folytatása kapcsán lapunknak azt mondta, mindkét mű esetében nagyon jól együtt tudott dolgozni az alkotókkal, ezért elképzelhető, hogy velük vagy más filmesekkel ismét belevág egy újabb moziba.

Ma nyílik meg a Fekete Házban a Dalí-kiállítás

Gyerekbarrát kék hernyó

A ma esti zárkörű megnyitőünnepség után a Dalí-tárlatot holnaptól látogathatja a nagyközönség. A grafikai művek mellett az alkotót megihlető irodalmi remek eredeti első példányait is kiállítják.

– Nagy meglepetés a ma nyíló Aranykor című tárlat azok számára is, akik elsősorban Salvador Dalí festményeit ismerik. A szegedi kiállításon ugyanis grafikai technikákkal találkozhatnak a látogatók, az 1930-as és az 1970-es közötti éveket öleli át a 117 kép – mondja Szabó András szegedi képzőművész tanár, aki tárlatvezetőként holnaptól a nagyközönségnek is megmutatja a műveket. – Ajánlhatok unikumnak számító grafikákat is. Pedro de Alarcón A háromszögletű kalap című regényéből de Falla táncjátékot is szerzett. A történethez rajzolt húszdarabos sorozat emlékeztet leginkább Dalí festményeinek a színvilágára. A világhírű üvegkofferből a Tíz halhatatlansági recept bukkan elő. Él-ménynek ígérkezik az Ötven évvel a szürrealizmus után című sorozat, ami a mester külön életének momentumaihoz köthető.

Dalí legtöbb kiállított műve rézkarc, azaz a spanyol mester rézlemezebe karcolta finom rubin- és gyémánttűvel. Az önmagát is szívesen szátoló bohém katalán az alkotás során is rendezett show-műsorokat. Néhány rézkarcánál például robbantásos technikát alkalmazott: közönség előtt szögekkel teli bombát robbantott a rézlemezen, és ahol megkarcolták a fémet, ott finomította tovább. Egy ilyen hepeningjét a kiállításon fotók is szemléltetik. Máskor meg úgy készített litográfiát, hogy festékbe mártott golyókkal lőtt rá csiszolt mészklópra. Technikája innen már a hagyományos: ahol nyomot hagyott a lövedék, ott szíros alapanyagú festékkel beken-te, és erről készített több színű nyomatot. A nyomatokat azután kézzel még tovább színezte, ettől egyediek.

A tárlaton szereplő művek többsége könyvillusztráció, ám Dalí esetében ez nem azt jelenti, hogy mind megjelentek valódi könyvekben. Olvasmányélményeinek érzékeltetésére – a hazai Dalí-kiállítások közül egyedülálló módon – Szegedre a fantáziáját megmozgató könyvremek is vendégségbe érkeztek. Érdekes összehasonlítani az eredeti rajzoló elképzelését Dalí látásmódjával.

– Eredeti első kiadásokat hoztunk, amelyek kizárólag nálunk, az Országos Széchényi Könyvtárban található – mondta Tóth Ferenc Tibor, a fővárosi közgyűjtemény tájékoztató igazgatója. – A könyvritkaságok minden egyes darabja több százezer forint értékű. Legrégibbi Tristan és Izolda kelta

A háromszögletű kalap illusztrációja

szerelmi története, amelyet egy 1400-as évekből származó kódex reprodukciójával „illusztrálunk”. A Don Quijote-kép mellett szerepel Cervantes regényének 1605-ös spanyol első kiadása. Megihlette Dalí fantáziáját de Sade márki Justine, a pórul járt erény címmel az 1790-es években kiadott erotikus története, elhoztuk ezt a kötetet is. Úgy tűnik, a fantáziadús gyerektörténetek is megfogadták a művészt. Lewis Carroll 1865-ös Alice Csodaországban című meséjéhez A kék hernyó címmel készített rajzot. Az első angol kiadás mesét több későbbi kiadásával mutatjuk be. Erdemes összevetni a hernyókat. Szerintem a Dalí megálmodta példány közelebb áll a gyerekek színes képzeletéhez, mint könyvbeli társai.

A kiállított irodalmi remekek egy-egy példánya Salvador Dalí könyvtárában is fennmaradt. Ott állt a polcán például Pedro de Alarcón A háromszögletű kalapja és de Sade márki Justine-je.

DOMBAI TÜNDE

SEPTEMBERI ARANYKOR

A tárlat holnap délelőtt 10 órától látogatható, október 1-jéig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig. Az első látogató imponáns Dalí-könyvet és a tárlat plakátját kapja ajándékba. A belépő diákoknak 500, nyugdíjasoknak, pedagógusoknak 800, felnőtteknek 1500, előre bejelentkezett felnőtt csoportnak 1000 forint/fő. Családi jegy 2000 forint. A tárlatvezetés 5000 forint.

Ketten a színész-énekes famíliából

Rácz Tibor és Rácz Rita, Ancona szerelmesei

Együtt játszott tavaly az Anconai szerelmesek című zenés darabban a két Rácz: Tibor, a színművész humorával vette le lábáról a nagydémüt, míg lánya, Rita a hangjával kápráztatta el a publikumot. A két művész olyan jól érezte magát az előadásokon, hogy látatlanban beleszerettek Anconába, és úgy döntöttek, hogy idén nyáron ott pihenik ki a színházi fáradalmakat.

– Tényleg azért mentek Anconába, mert annyira beleszerettek a darabba, hogy meg akarták nézni, milyen az eredeti helyszín?

– Igen, és nem hiszi el, de az egyik szegedi barátom épp Ancona fölött egy picivel, egy halászfaluban vett házat, és még karácsonykor megbeszéltek, hogy kimegyünk, és nyaralunk ott egyet – válaszolja Rácz Tibor, miközben kényelmesen hátradől a székben az úszóházban, ahol a lánya is vele élvezi a nyarutó hangulatát. – Leültem a fiammal, Mátéval, és a lányommal Ritával, és elmondtam nekik, hogy ez most egy teljesen másfajta nyaralás lesz, mint amihet eddig hozzászoktunk: nem szállodába megyünk, hanem egy olyan helyre, ahol valóban belekóstolha-

Rácz Tibor és Rita az Anconaiban

tunk az olasz életérzésbe. Átruccanunk Anconába, napozunk a tengerparton, jókat eszünk, és átmegyünk majd Cremonába is, mert a fiam odavan az ottani híres hegedűkért. A gyerekek na-

Fotó: Schmidt Andrea

gyon örültek, és így is lett, 300 kilométeren belül minden egy helyen volt, ami minket érdekelt, és mindent szorgalmasan be is jártunk.

– Milyen az élet Anconában?

Olyasmí, mint a darabban, a hamisítatlan dolce vita?

– Olyasmi. Az előadásunk díszlete például hasonló Ancona belvárosának egyik kis terére. A tengerparti rész azonban nem olyan

olasz kisvárosi hangulatot idéz, mint amilyenek a színpadon mi ábrázoltuk, teljesen más, az ott egy hatalmas kikötő, négyemeletes hajókkal, amelyek kamionokat is szállítanak, olyan óriásiak. Fantasztikus város egyébként, kilencvenezren lakják, és maga az óváros egy tengerpartból kiemelkedő szikla tetején áll, ahova körülbelül ötszáz lépcső vezet föl.

– Akkor önnek Ancona amolyan szerelem első látásra?

„Imádom a sikátorokat, és ott volt bőven, úgyhogy bolyonghattam kedvemre.

Rácz Rita

– Ha a darabra gondol, akkor igen. Van olyan ismerősöm, aki már nyolcszor látta. A másik kedvenc előadásom egyébként a Liliomfi, amit hamarosan szintén láthat majd mindenki a színházban, abban is rengeteget röhögünk,

meg marhaskodunk. Ami pedig Ancona városát illeti, hát annyira azért nem zúgtam bele, Chioggia, egy közeli igazi itáliai kis ékszerváros nekem jobban tetszett. Anconában az a rengeteg lépcső... – neveti el magát a művész.

– Én szerelmes lettem Anconába – vág Rácz Tibor szavába lánya, Rita. – Lenyűgözött a látvány a szikla tetejéről: be lehetett látni az egész tengert és a várost. Gyönyörű volt! Imádom a sikátorokat, és ott volt bőven, úgyhogy bolyonghattam kedvemre. Apával ellentétben én jól bírtam a lépcsőzést.

– Úgy tudni, szépséges hangját nemcsak mi, szegediek értékeljük nagyra, hanem felvették egy olyan helyre, ahová mindössze hatan járhatnak idén – több száz jelentkező közül.

– A Zeneakadémia opera tanszakára jutottam be, ez egy két-éves másoddiplomás kurzus, ahol Kovalik Balázs lesz az osztályfőnököm, és Marton Éva a tanszékvezetőm.

– Akkor Szegeden nem is énekel a következő két évben?

– Mivel másoddiplomás képzésről van szó, remélem, kevés óram lesz, mert nagyon szeretném folytatni itt a dolgaimat Szegeden, bár Kovalik Balázssal erről még nem egyeztettem.

G. K. T.